

Udfordringer

Fællesdel

1a.

Af figur 1, fra Samfundsstatistik 2016, fremgår sammenhængen mellem Danmarks BNP og import til Danmark fra perioden 1990-2015, udregnet i faste 2010-priser. Tendenslinjen, der er fundet gennem lineær regression, har en forklaringsgrad på $R^2 = 0,91$. Tendenslinjen forklarer dermed 91% af variationen, hvor de resterende 9% må forklares ud fra andre forhold. Det er dermed i 91% af tilfældene en sammenhæng mellem stigende BNP og stigende import og altså må sammenhængens ses relativ gældende. Sammenhængen fremgår af funktionen $y = 1,03x - 1090$, hvilket illustrerer, at for hver gang Danmarks BNP stiger med 1 mia. kr., så stiger importen til landet med 1,03 mia. kr. Den stigende lineære tendens kan forklares ud fra, at en stigning i BNP, altså landets samlede erhvervsmæssige produktion, kan være et tegn på et øget forbrug, hvilket vil lede til en øget efterspørgsel, der vil medføre at importen stiger, da der vil komme en større efterspørgsel på udenlandske vare. Dette kan forklares ud fra multiplikatorvirkningen, der netop beskrives i ovenstående proces. Hvis vi tager vores udgangspunkt i en stigende efterspørgsel, vil dette lede til øget produktion indenrigs, hvilket medfører en stigning i indkomst for de danske producenter. Dette vil yderligere lede til en øget efterspørgsel og undervejs i processen vil netop dette få betydning for importen af udenlandske vare. Det skal dog bemærkes, at anvendes størstedelen af det øgede forbrug på udenlandske vare, vil det have negativ indflydelse på dansk produktion (negativ effekt på BNP) og dermed vil der komme en mindre indkomststigning. Jo større del der importeres, jo mindre bliver multiplikatoren¹.

¹ Kureer, Henrik: "Økonomi Nu - En grundbog til samfundsøkonomi", Systime, 2016, side 49

1b.

HYPOTESE 1: Partivalg og uddannelsesniveau har stor betydning for respondenternes holdning til hårdere beskatning af høje indtægter, da Chi²-testens P-værdi for begge ligger på 0,01, altså 1%.

Såfremt nulhypotesen er, at der ikke er nogen sammenhæng mellem partivalg, uddannelsesniveau og holdning til hårdere beskatning af indtægter, så kan vi med en p-værdi på 1% forkaste denne hypotese og altså konkludere at der er en signifikant betydning. Da beskatning er en vigtig samfundsøkonomisk debat i Danmark, især på grund af vores velopbyggede velfærdssystem, kan det forventes, at valg af parti også er ensbetydende med valg af den beskatningspolitiske holdning, som partiet tillægger sig. Dertil kan ens uddannelsesniveau (i de fleste tilfælde) fortælle noget om den indtjening man kan forventes at have, hvilket kan være et argument for, at uddannelsesniveau også har betydning for ens holdning til beskatning af højere indtægter.

HYPOTESE 2: De respondenter med et partivalg hos venstrefløjen er i højere grad enige i, at der skal hårdere beskatning af høje indtægter, da udligning af sociale forskelle er et venstreorienteret samfundsøkonomisk mål.

Det ses af Tabel 1, at de fleste af de respondenter hvis partivalg er hhv. Socialdemokratiet, SF, DF og Alternativet er delvis enige med tabellens udsagn. Af dem, hvis partivalg er Enhedslisten, er 44,4% hel enige. Selvom DF betegnes som et højreorienteret parti, kan svarene forklares ud fra, at partiets fordelingspolitik i højere grad er venstreorienteret, mens deres værdipolitik ligger mere til højre.

Udligning af sociale forskelle er traditionelt et af mærkesagerne for de venstreorienterede politiske partier. Til forskel for de højreorienterede partier, har de venstreorienterede partier i højere grad en opfattelse af, at de svageste i samfundet vil have sværere ved at klare sig, hvis ikke de stærkeste hjælper til.² For at kunne hjælpe de svageste stillede, der blandt andet indebærer syge, pensionister, arbejdsløse og studerende, må hjælpen finansieres gennem offentlige udgifter, der finansieres gennem skat. Hensigten er her, at lade de ”stærkeste” betale, altså ved at beskatte højere indkomster hårdere end lavindkomster.

² Kureer, Henrik: ”Økonomi Nu - En grundbog til samfundsøkonomi”, Systime, 2016, side 26

HYPOTESE 3: Respondenterne med en mellemlang videregående uddannelse på 3-4 års svar fordeler sig relativt lige mellem svarmulighederne, på grund af sammenhængen mellem uddannelse og indtægt, samt den sekundære socialisation i form af uddannelse.

Den relativt lige fordeling mellem svarmulighederne kan skyldes følgende:

- De respondenter, der er delvis uenige eller helt uenige, kan have svaret således, da en længere videregående uddannelse ofte leder til en højere indtjening på arbejdsmarkedet og altså ønsker disse respondenter ikke, at blive beskattet hårdere.
- De respondenter, der er delvis enige eller helt enige, kan have svare således, da lang tid i uddannelse fungerer som en slags sekundær socialisation, der præsenterer en for demokratiske værdier, hvilket kan føre til en større åbenhed over for mennesker og en forståelse af, at vi skal hjælpe hinanden i samfundet.

Delopgave B: Amerikansk udenrigspolitik

2. Sammenligning af bilag

På trods af ændringer i verdenssamfundet, så kan dette stadig lidt endnu defineres som værende unipolært, med USA som dominerende hegemon. Som en dominerende supermagt har landet en stor indflydelsesevne og derimod en lille stressmodtagelighed. USA skal ikke på samme måde som f.eks. småstaten Danmark, tilpasse sig omverdenen, men kan derimod selv være den aktør, der stiller krav og har indflydelse på verden. Altså kan landet til en vis grad selv bestemme hvorvidt og hvordan den vil bruge denne indflydelse. Om dette er gennem hårde eller bløde midler, ved en unilateral eller multilateral kurs, stærk engagement eller intet osv., så er valget i høj grad op til landet selv, såfremt politikerne kan enes selvfølgelig. På trods af alt dette vil man dog alligevel kunne pege på, at amerikansk udenrigspolitik i høj grad er kontinuerlig. Op til det Amerikanske valg i 2016 kom der dog en ny spiller på banen, der efter mange år med Obama administrationens fokus på allianceorienteret udenrigspolitik, pludselig kom med trusler til sin allierede, hvis ikke disse agerede ud fra amerikanske interesser. Manden var Donald Trump, i dag USA's præsident. Denne mand medførte spekulationer om, hvad der kunne ske med den amerikanske udenrigspolitik, såfremt han blev valgt.

Bilag B1, B2 og B3 diskuterer alle, hvilken betydning hhv. Hillary Clinton eller Donald Trump kunne få for amerikansk udenrigspolitik, hvis de blev valgt. I B1 og B2 er det hhv.

En cand.mag. og en adjunkt i amerikanske studier fra Syddansk Universitet, der kommer med deres bud på de eventuelle følger. I B3 er det Mads Fuglede, der er cand.mag i historie og filosofi, samt pf.d.-studerende og kommentator i amerikanske forhold, der udlægger sit syn på sagen.

Alle tre bilag redegør for, hvordan Trump op til valget præsenterede en villighed til at trække USA af eksisterende alliancesystemer og dermed skubbe USA ud i en mere isolationistisk retning under sloganet "Make America Great Again" eller som det også er hørt "America First". Dette udtrykker B1 som et tegn på, at Trump dermed gør op med 70 års amerikansk udenrigspolitik. Et eksempel på dette kunne f.eks. være, som det fremgår af B2, at USA ikke kan garantere at overholde NATO's Artikel 5 (den såkaldte musketer ed), medmindre NATO-landene overholder sin forpligtelse om at bruge mindst 2 procent af landets BNP på forsvaret. Denne holdning er fremlagt ud fra amerikanske interesser, i hvert fald hvis man spørger Trump. Som det præsenteres af bilagene kan man sige, at såfremt Trump ville handle udenrigspolitisk, så ville det være ud fra realpolitiske interesser om, hvad der kommer USA bedst til gode, f.eks. sikkerhedspolitisk eller udenrigsøkonomisk. I andre tilfælde vil man se "*at USA i højere grad trækker sig tilbage og spiller en sekundær rolle.*" (B2).

Derimod ville Clinton tage udenrigspolitikken i en lidt anden retning, en retning som der også er bred enighed om blandt bilagene. Alle tre bilag ser, at Clinton vil føre den førte udenrigspolitik under Obama videre (især fordi hun selv har været med til at starte den op som tideligere udenrigsminister for Obama under hans første præsidentperiode). De forskelle, der måske vil kunne ses i Clintons udenrigspolitik, kunne være en styrket indsats i Mellemøsten, større pres på Rusland (B2), samt et generelt øget engagement og større krav til nære allierede fra USA's side (B3).

Hvor Trumps udenrigspolitiske mål i høj grad var baseret på indenrigspolitiske interesser, så kan Clintons bevæggrunde i højere grad forklares ud fra idepolitiske mål, hvilket kommer til udtryk i B3. Gennem en exceptionalistisk selvopfattelse, "*USA som den uundværlige nation*" (B3), så skal landet, ifølge Clinton, handle udenrigspolitisk ud fra ideen om, at opfylde et ideal. Dertil komme en form for pligtetik hos Clinton også til udtryk i B3: "*Har man styrken til at gøre en forskel, skal den bruges*".

Sagt lidt firkantet vil man ud fra bilagene kunne argumentere for, at Trump før valget ville rette landet ind på en neo-isolationistisk kurs, mens Clinton bevæger sig i en liberal internationalistisk retning.

På trods af den brede enighed blandt bilagene om, hvilken politik Trump og Clinton præsenterer (der er for så vidt ikke så meget at være uenige om), er der derimod uenighed blandt bilagene om, hvorvidt Trumps trusler kan blive en realitet og i hvor meget vi i omverdenen, der i høj grad influeres af den amerikanske udenrigspolitik, bør frygte Trump som præsident.

B3 mener ikke, at der er noget særligt at frygte, mest af alt fordi, at USA har et meget tungt sikkerhedspolitisk apparat, der *"foretrækker kontinuet og langsigtede planer"*. For det andet mener B3 at en anden stopklods for præsidenten, der gør det svært at ændre udenrigspolitikken radikalt, er at vi lever i en omskiftelig verden og man kan derfor ikke *"forvente"* at man ikke vil behøve at agere aktivt udenrigspolitisk under sin præsidentperiode. For det tredje er udenrigspolitiske ændringer ikke normalen i USA.

B2 er på mange måder enig med B3 og nævner også, hvordan én enkelt person ikke kan kontrollere udenrigspolitikken, da det er for et komplekst emne, samt at det amerikanske politiske system er bygget op således, at Kongressen spiller en næsten lige så vigtig rolle som præsidenten. Til forskel fra B3 præsenterer B2 dog en række områder, hvor en ny præsident ville kunne få konkret betydning. Dette er blandt andet tidligere nævnte NATO's Artikel 5.

B1 siger som den eneste ikke noget om, at vi ikke har noget at bekymre os for. Dette er ikke ensbetydende med, at B1 mener at vi skal forberede os på det absolut værste, men af titlen *"Trump vil gøre op med 70 års amerikanske udenrigspolitik"*, kan man alligevel fornemme en større nervøsitet for Trump på præsidentposten hos B1 end hos de resterende bilag. Dette er især nervøsiteten for, at Trump vil trække landet ud af internationale alliancer ud fra spørgsmålet om *"byrdedeling"*. Generelt så er større krav til landets allierede et udenrigspolitisk tiltag som alle tre bilag forudsiger, dette både fra Trump -og Clintons side.

Alt i alt, så er alle tre bilag enige om, at de udenrigspolitiske forslag Trump udlagde op til valget i høj grad bevæger sig væk fra den ellers længe førte amerikanske udenrigspolitik. Derimod vil Clinton gå i Obamas fodspor, dog med øgede indsatser og mere engagement fra USA's side. Hvorvidt vi i udlandet skal frygte Trumps trusler om en amerikansk tilbagetrækning af alliancer er der spredte meninger om, men ikke desto mindre er der ingen af bilagene, der ser at Trump inden for de fire år han (evt.) måtte sidde som præsident vil lægge verden i brand.

I dag kan man diskutere om hvorvidt bilagene fik ret eller ej. Man kan endda diskutere i hvilken grad, at Trump står ved den udenrigspolitik, han præsenterede inden valget.

3. Skriv et notat

Til præsident Donald Trump,

Som USA's nye præsident har de nu påtaget rollen som en af de, hvis ikke den, mest magtfulde mand i verden. Denne rolle kommer i lyset af, at USA som stormagt har en enorm indflydelse på internationale anliggender. Den tidligere regering, under præsident Barack Obama, efterlader dem ingen nem opgave. På trods af løfter om en tilbagetrækning fra konflikten i Afghanistan, befinder amerikanske styrker sig stadig derover. Det er endnu heller ikke lykkedes os at pålægge Europa et større ansvar for egen sikkerhed, ej heller at rebalancere USA mod Asien. Internationale trusler presser fra alle sider, om det er IS, Ruslands annektering af Krim og generelle udemokratiske ageren til økonomisk pres fra Kina. I kølvandet af alt ovenstående er det nu deres job som landets præsident, at føre en strategisk udenrigspolitik, der kan håndtere nogle af disse trusler. Jeg vil i dette notat komme med nogle bud på, hvad de kan gøre.

Hvis vi for en kort stund skal være lidt vælgerorienteret og kigge på opinionsfaktoren, så viser undersøgelser, at hele 57% af den amerikanske befolkning mener, at USA bør håndtere landets egne problemer og lade andre lande håndtere deres problemer (bilag B5). Dette stemmer godt overens med deres førte valgkampagne, der baserede sig på de to slogans "Make America Great Again" og "America First". For at følge denne tankegang, så skal USA ikke længere agere som verdens politimand, hvilket i høj grad betyder, at ansvaret må fordeles mere ligeligt. For at USA kan sikre sig, at internationale problematikker bliver varetaget, men at USA ikke selv skal trække det store læs, så må der slås ind på en multilateral kurs, der bygger på stærke alliancer og internationale organisationer. Hvad der dog skal gøres anderledes under deres præsidentperiode er, at kravene til de andre medlemslande skal øges. Dette er blandt andet krav om, at medlemslandene i NATO betaler den aftalte del på 2% til landets forsvar. Generelt skal Europa sørge for at yde deres. På trods af USA's determinant i form af landets geografiske placering på den anden side af Atlanterhavet, er vi alligevel med til at yde den største indsats i Mellemøsten. USA's sikkerhedsgeografiske placering stiller landet i en gunstig position, men for at USA kan forvente en øget indsats fra landets allieredes side, så skal der stadig vises en villighed til at handle udenrigspolitisk aktivt i tilfælde af konkrete ydre trusler. Ingen kunne havde forudset 9/11, der tvang USA ud af dets isolationistiske kurs og vi må derfor altid i fremtiden være klar på eventuelle

ydre trusler og hvordan vi vil takle disse. Selvom de præsenterede en neo-isolationistisk udenrigspolitisk tilgang under deres valgkampagne, dog med neo-konservative træk i form af et stærkt og stor militær, så vil jeg dog alligevel argumentere for, at USA (dog i en begrænset grad) skal bevæge sig i en liberal internationalistisk retning af den ene grund, at hvis USA ønsker at kunne trække sig ud af globale konflikter og ikke længere agere politimand, så må vi gennem international samarbejde sikre, at konflikterne bliver varetaget af andre.

I forhold til USA's forhold til Rusland, så ved jeg at ideen om en opblødning i forhold til landet står dem kær. Der kan til en vis grad være en række fordele ved at indgå et tættere samarbejde med Rusland³. Fordele, der dog ikke opvejer de ulemper, der måtte være, hvilket jeg vender tilbage til.

For det første vil en russisk tilnærmelse udgøre en geopolitisk udfordring for Kina. Kina udgør den næststørste BNP i verden målt i PPP, dertil har landet en enorm høj økonomisk vækstrate, der vil kunne forventes at overstige USA's inden for de næste 10 år. Dertil har USA mange lån hos Kina. Der er dermed en enorm stor økonomisk interdependens mellem USA og Kina. Med Rusland ved USA's side vil vi i nogens øjne, kunne stå stærkere over for Kina.

For det andet, så har Rusland allerede igangværende styrker, der fører krig mod Islamisk Stat i Syrien. Rusland er dertil en af jihadisternes hovedfjender, ligesom USA, og ud fra en tankegang om, at min fjendes fjende er min ven, så vil Rusland kunne være en mulig samarbejdspartner i kampen mod IS⁴.

Hvad der ville kunne argumentere imod ovenstående, er følgende. Godt nok bekæmper Rusland Islamisk Stat, men dette gøres blandt andet gennem støtte til Assads styre. Et styre som USA tager kraftig afstand til, da det krænker demokratiske værdier og menneskerettigheder. I denne tråd, så er Ruslands egne politiske handlinger, så som annekteringen af Krim, samt de yderst imponerende valgresultater for præsident Vladimir Putin her i denne uge (dette er sagt i dyb ironi) tegn på Ruslands ligegyldighed over for, hvad der ellers er amerikanske demokratiske og moralske grundprincipper. Selvom et øget samarbejde med Rusland for dem umiddelbart virker gunstigt, så vil jeg stærk råde dem til at fordømme disse handlinger. For det første fordi de strider med amerikanske værdier, men for det andet fordi, at USA vil kunne miste tiltroen fra andre allierede,

³ Funk Kirkegaard, Jacob: "Findes der mening med galskaben i Trumps udenrigspolitik?", 15.03.2017

⁴ Ibid.

især vores allierede i Europa. De europæiske lande, om de bidrager det de skal eller ej, er stadig uundværlige partnere for USA (bilag B4).

For at vende tilbage til Islamisk Stat, så har USA's kurs længe i MENA været, at bruge hårde midler. Dette gjorde vi blandt andet i Irak, hvilket viste sig at være en fiasko. Islamisk Stat er dog en trussel af en hel ny størrelse, da de i langt højere grad er en mere flydende aktør og man vil derfor ikke på samme måde kunne gribe ind med militære midler. Hvis vi skal mindske vores rygte som verdens politibetjent kan dette yderligere være ved brugen af bløde midler i højere grad en hårde, f.eks. over for en magt som Islamisk Stat. Dette er dog ikke ensbetydende med, at USA's rolle som verdens største militære magt skal ignoreres. Såfremt vi vælger at gå ind med hårde midler, skal denne indgriben være velovervejet, da vi ikke kan risikere civile ofre, ønsker de dog, at USA i mindre grad skal blande sig i globale problematikker, vil der måske skulle skrues ned for blusset, når det kommer til militær indgriben.

De har givet udtryk for, at vi under deres præsidentperiode vil kunne forvente os et større fokus på indenrigspolitiske anliggender og øget økonomisk nationalisme. Vi kan dog ikke ignorere det faktum, at vi lever i en globaliseret, international verden, hvor USA's økonomi i høj grad afhænger af landets import til omverdenen. Ønsker de øget mulighed for indenrigspolitisk fokus, vil jeg afsluttende sige, som jeg har gjort gennem hele dette notat, at USA som stormagt ikke kan undgå, ej heller ignorere omverdenen, og at de som præsident derfor bør slå ind på og prioritere internationalt samarbejde for at sikre amerikanske interesser, samt slå ind på, at vores allierede overholder de aftaler de lover.

Med håb om at mine argumenter vil kunne være dem behjælpelig.

Din politiske rådgiver,